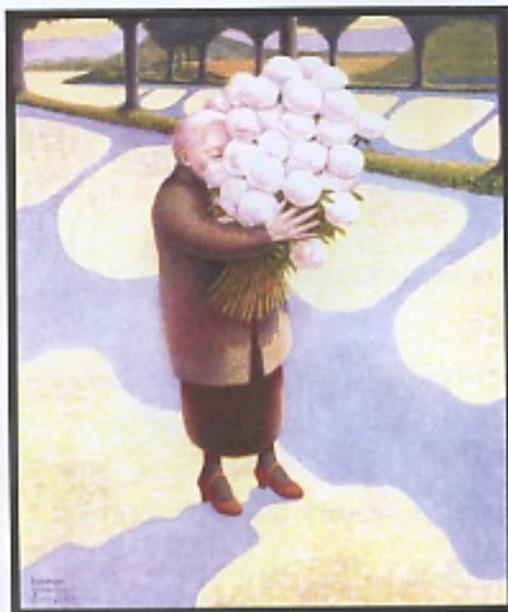

MARGREET DOLMAN's MENS & gevoelens zomer 2017

HERMAN GORDIJN

*Eind mei overleed Herman Gordijn, be-
genadigd schilder, geestig observator
met een scherp inzicht.*

*Hij portretteerde niet alleen Koningin
Beatrix maar ook al eerder Margreet
Dolman (in 1979).*

*Gijsbert van der Wal schreef een mooi
In Memoriam voor de NRC en plaatste
daarbij het laatste Zelfportret dat Her-
man Gordijn nog maakte in mei jl. Wij
herplaatsen hierbij het stuk, het zelfpor-
tret alsmede het werk dat de rouwkaart
sierde. Daarnaast de poster van de ex-
positie die in juni van start ging, gewijd
aan zijn gehele oeuvre, in het museum
MORE in Gorssel en ook het portret van
Margreet Dolman.*

door GIJSBERT VAN DER WAL

SCHILDER VAN EEN GEDROOMDE WERELD

Een ervaring in zijn jeugd was bepalend voor het werk van schilder en graficus Herman Gordijn, die gisteren op 85-jarige leeftijd overleed. Als jongetje van een jaar of acht raakte hij verdwaald in Den Haag, zijn geboortestad, en kwam terecht in de hoerenbuurt. 'Er zaten dames voor de ramen aan wie ik de weg heb gevraagd', vertelde hij eind vorig jaar, toen ik hem interviewde. 'Ik was heel erg onder de indruk van die vrouwen: ze waren vriendelijk, roken lekker en hadden prachtige gezichten met allemaal kleuren erop.'

Als in een droom verscheen dat type vrouwen – hoorig en ordinair, maar ook opgewekt en moederlijk – begin jaren vijftig in Gordijns

schilderijen en prenten. Na zijn afstuderen aan de Haagse academie schilderde hij een tijdje landschappen en stillevenen, maar tussen de bedrijven door tekende hij op kleine papiertjes Fellini-achtige fantasiefiguren, vrouwen maar ook mannen. Een vriendin die dat zag, moedigde hem aan werk te maken van die personages. Sindsdien bevolkten zij zijn oeuvre.

Gordijn verhuisde van Den Haag naar Amsterdam, waar hij decors en kostuums ontwierp voor toneelgezelschappen, les gaf aan de Rietveldacademie en opdrachtportretten schilderde van onder anderen burgemeester Ivo Sankalden, actrice Charlotte Köhler en Koningin Beatrix. Dat deed hij allemaal om niet

financieel afhankelijk te zijn van zijn vrije werk, zodat hij daarin kon doen wat hij wilde – en met wie.

Steeds weer doken ze op: opgedirkte, pikant geklede vrouwen met gecraquelleerde décolletés en hoofden waarin alles scheef en verkeerd geproportioneerd is. Gordijn werd regelmatig van vrouwenhaat beschuldigd, maar daar was geen sprake van: de mannen in zijn werk zijn ook vaak mooi van lelijkheid. Hij was gewoon niet in gangbare schoonheid geïnteresseerd. 'Het hele begrip mooi speelt voor mij niet', zei hij in 2005 in het radioprogramma Kunststof. 'Het klassieke schoonheidsideaal is ook maar door mensen gemaakt.'

De figuren die hij tevoorschijn tekende en schilderde moesten tot de verbeelding spreken. Dat was het criterium. Ze moesten inzetbaar zijn in de koortsachtige, halfrealistische wereld die hij in de loop van zes decennia schiep. In die wereld laat een man met een paarse huid en een waanzinnige grimas 's nachts bij een uirinoir een glimp van zijn penis zien. Een enorme hoer heeft zich naast een bloempot met cyclamen in een vensterbank geposteerd. Drie dametjes met hoeden en handtassen lopen op de Dam te zeulen met een dood paard. Er drijven baby's of babypoppen op hun rug in de Brouwersgracht.

In Gordijns laatste schilderij *De Wallen* staat een forse naakte man op hoge hakken als een prostituee in een etalage; hij wordt keurend bekeken door twee in het zwart geklede vrouwen – een verwijzing naar de streng-christelijke bevolking in de omgeving van Barneveld, waar de schilder sinds 1984 woonde met zijn vriend, de onderwijskundige Joseph Kessels. Gordijn hield ook altijd een etage in Amsterdam aan, want dat was de stad die het dichtst in de buurt van zijn gedroomde wereld kwam. De stad waar hij exploreerde wat hij als kind in Den Haag had ontdekt.

Het afgelopen halfjaar kampte hij met gezondheidsproblemen, maar hij probeerde *De Wallen* af te krijgen voor zijn overzichtstentoonstelling in Museum MORE in Gorssel, die op 25 juni opent. Afgelopen zondag signeerde hij het schilderij Herman Gordijn, 2016 –. Achter het streepje kon nog een jaar van voltooiing; hij had er best nog aan verder willen werken, maar voelde ook wel aan dat dat er niet meer van zou komen.

*Uitnodiging expositie Herman Gordijn
Museum MORE te Gorssel, t/m 1 okt '17*